

Psykologiens betydning i samfunnsutviklingen

Guro Øiestad
Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo
g.c.t.oiestad@psykologi.uio.no

Sigrun Marie Moss
Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo

Nora Nord Rydningen
Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo

Ingen oppgitte interessekonflikter.

Krig skapes av mennesker. Det gjør også fred.

Guro Øiestad, Sigrun Marie Moss og Nora Nord Rydningen

Foto: UiO

Vi mener at psykologien har en naturlig plass i beredskapen i Norge, og er enige med Sverre Sanden (2025), som i kronikken «Når krigen kjem til oss» oppfordrer psykologer til å være en del av den sivile innsatsen i kriser. Under pandemien ble helsepersonell mobilisert for å støtte befolkningen. Psykologer kan spille en lignende rolle ved andre nasjonale kriser. Psykologisk institutt ved Universitetet i Oslo, hvor vi arbeider, samarbeider allerede med Folkehelseinstituttet i arbeidet.

Bidrag til samfunnsutviklingen

Men psykologiens rolle stopper ikke ved krig og kriser. Det er enda viktigere at vi løfter blikket og deltar i den offentlige samtalen om veier for å unngå krig. Vårt fagfelt, i samarbeid med andre disipliner, kan bidra til humaniserende og deeskalerende prosesser. Psykologi er, som Store norske leksikon definerer det, «studiet av atferd og mentale prosesser» (Teigen, 2025). I en verden preget av destruktiv atferd og farlige mentale prosesser – både på innsiden av mange ledere og grupper, og mellom dem – trengs psykologien som ett av flere analyseverktøy. Ikke for å hjelpe folk til å tåle et negativt nyhetsbilde, og slett ikke bare for å klargjøre befolkningen for krig, men for å bidra til en samfunnsutvikling menneskeheten kan leve i.

Samhandling for fred

Sammen med gode kollegaer har vi startet initiativet Psykologi og Verden / Psychology and the world ved Psykologisk institutt. Gjennom seminarer med tverrfaglige dialoger ønsker vi å kaste lys over de store temaene i en urolig tid og bidra til refleksjon og forståelse.

Vi ønsker å bringe psykologisk tenkning inn i dialogen med andre fagfelt – statsvitere, sosiologer, sosialantropologer, økonomer og militære – for å belyse komplekse spørsmål fra flere vinkler og utforske hvordan mennesker, grupper og nasjoner kan samhandle for å fremme fred.

Hva trenger en verden som vakler? Ved å skape rom til å tenke sammen om atferd og mentale prosesser ønsker vi å belyse dette spørsmålet. Vi ønsker å støtte hverandre i langsiktig klok tenkning, for å bidra til fredelige løsninger og motstandskraft mot kriser. Vi håper mange vil bli med.

Krig skapes av mennesker. Det gjør også fred.

Referanser

Sanden, S. (2025). Når krigen kjem til oss. Tidsskrift for Norsk psykologforening, 62(2), 112–115.

<https://www.psykologtidsskriftet.no/artikkel/2025as02ae-Nar-krigen-kjem-til-oss>

Teigen, K. H. (2025, 22. februar). Psykologi. Store norske leksikon. Hentet 17. mars 2025 fra <https://snl.no/psykologi>